

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักอปริหานิยธรรม
ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
PEOPLE'S PARTICIPATION IN FOREST FIRE PROTECTION ACCORDING
TO APARIHANIYADHAMMA IN THASOBSAO SUB-DISTRICT,
MAE THA DISTRICT, LAMPHUN PROVINCE

ชำนาญ ปัญญาเสาร์*
ดร.นิกร ยาอินตา**
ดร.ไพเราะ สุวภาพ**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักอปริหานิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักอปริหานิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน และ ๔) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักอปริหานิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน ๓๘๕ ตัวอย่าง

ผลการวิจัยพบว่า

๑.ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่าตามหลักอปริหานิยธรรม ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม ด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ด้านการเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม ด้านการประชุมเป็นนิตย ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ พบว่า องค์การการป้องกันไฟป่า ไม่บัญญัติระเบียบกฎเกณฑ์การป้องกันไฟป่า โดยไม่

* นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

** อาจารย์ที่ปรึกษา.

คำนึงถึงความถูกต้อง ดังนั้น องค์การป้องกันไฟป่าต้องไม่บัญญัติ หรือลบล้างข้อบัญญัติตามความพอใจของตนเองหรือพรรคพวกของกลุ่มตน เพราะย่อมนำมาซึ่งความไม่ไว้วางใจต่อกัน จะก่อให้เกิดความแตกแยก ขาดความสามัคคี ขาดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และจะส่งผลกระทบต่อการใช้ส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันไฟป่าในที่สุด

๒. ผลการการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลัก อปริหานิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และประสบการณ์แก้ปัญหาไฟป่าร่วมกับชุมชน พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักอปริหานิยธรรม โดยภาพรวม จำแนกตาม อาชีพ และรายได้ ไม่มีความแตกต่างกัน แต่เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์แก้ปัญหาไฟป่าร่วมกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

๓. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักอปริหานิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ในด้านการประชุมเป็น นิติย เกี่ยวกับไม่สามารถเข้าร่วมประชุม เพราะติดภารกิจในหน้าที่การงาน ด้านการพร้อมเพรียงกัน ประชุม เกี่ยวกับเข้าประชุมไม่พร้อมเพรียงกัน ด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ลบล้างข้อบัญญัติตาม อำเภอกใจ เกี่ยวกับขาดการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษา ด้านการเชื้อฟังผู้บังคับบัญชา เกี่ยวกับ คำสั่งไม่ชัดเจน ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมในป้องกันไฟ ป่าของสตรีมีน้อยกว่าบุรุษเพราะติดภารกิจในชีวิตประจำวัน ด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม เกี่ยวกับขาดงบประมาณสนับสนุนในการทำกิจกรรมต่างๆ ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม เกี่ยวกับประชาชนขาดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไฟป่า

๔. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลัก อปริ หานิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ควรจัดการประชุมอย่าง สม่ำเสมอและจัดประชุมในวันหยุด เพื่อให้ประชาชนได้เข้าร่วมประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน และครบ องค์ประชุม สามารถหาข้อยุติและลงมติด้านการบัญญัติกฎระเบียบต่างๆ ในที่ประชุมได้เป็นเอกฉันท์ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมและรักษา วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการอารักขา คุ้มครอง ปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสืบสาน งานด้านพระพุทธศาสนา

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การป้องกันไฟป่า, หลักอปริหานิยธรรม

Abstract

The objectives of this research were to; 1) to study the participation of people in forest fire protection according to Aparihaniyadhamma in Thasobsao sub-district, Mae Tha district, Lamphun province. 2) to compare the participation of people in forest fire protection according to Aparihaniyadhamma in Thasobsao sub-district, Mae Tha district, Lamphun province classified by personal factors. 3) to find out the problems, obstacles and suggestions the participation of people in forest fire protection

according to Aparihaniyadhamma in Thasobsao sub-district, Mae Tha district, Lamphun province and 4) to investigate the development guidelenes of people participation in forest fire protection according to Aparihaniyadhamma in Thasobsao sub-district, Mae Tha district, lamphun province. The research used mixed method research. The populations and samples were selected from people who live in Thasobsao sub-district, Mae Tha district, Lamphun province. The samples were 385 people from collecting data by using the formula of Taro Yamane with reliability equal to 95%.

The findings of this research as follows:

1) The participation level of forest fire protection according to Aparihaniyadhamma was overall at the moderate level in all aspects and the personal factors found that the honoring and the protection of women's right was at the highest level. Followed by the righteous protection, the promotion, the preserving cultural traditions, the obedience to commander, the concurrent conference and the regular meeting. No formulation or not cancel code of law was at the lowest level, it was found that forest fire prevention agency must not act or cancellation provisions according to their own or their associates of the group. This leded to distrust each other, separation, disharmony, lack of solidarity and affected to people participation in forest fire protection.

2) The comparison result of the participation of people in forest fire protection according to Aparihaniyadhamma in Thasobsao sub-district, Mae Tha district, Lamphun province classified by personal factors, including gender, age, occupation, education and income and experience of solving forest fire with community was found that when compared to people participation in forest fire protection according to Aparihaniyadhamma classified by occupation and income were overall not different but gender, age, education and experience of solving forest fire with community were significant differences at 0.01 levels.

3) The problems, obstacles and suggestions of the participation of people in forest fire protection according to Aparihaniyadhamma in Thasobsao sub-district, Mae Tha district, Lamphun province found that the regular meeting about unable to attend the meeting because there was the mission. The concurrent conference about uncoordinated meeting. No formulation or not cancel code of law about lack of collecting data for education. The obedience to commander about command unclear. The honoring and the protection of women's right about the participation role of forest fire protection of women less than men because mission on daily life. The promotion and the preserving cultural traditions about lack of budget to support

various activities. The protection about people who lack the knowledge in forest fire protection.

4) The development guidelines of the participation of people in forest fire protection according to Aparihaniyadhamma in Thasobsao sub-district, Mae Tha district, Lamphun province was found that should regularly arrange the meetings and the conventions on vacation for people to attend meetings simultaneously and quorum, settlement and vote of law rules at the meeting was unanimous. Agencies should support the budget for promoting activity and preserving cultural traditions, for protecting, guarding natural resources and inheritable work on Buddhism.

Keywords : Participation, Forest Fire Protection, Aparihaniyadhamma

๑. บทนำ

จากการศึกษาไฟป่าในเขตร้อน ส่วนใหญ่พบว่า ไฟป่าที่เกิดขึ้นซ้ำซากในที่เคยมีทุกๆ ปี มีผลทำให้สภาพป่าค่อยๆ เปลี่ยนแปลงจนกลายเป็นทุ่ง ซึ่งความจริงแล้วไฟเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยปรับระบบนิเวศให้มีความสมดุล และต้องทำความเข้าใจว่าเป็นไฟป่าที่เกิดจากธรรมชาติจริงๆ มิใช่ไฟป่าที่เกิดจากฝีมือมนุษย์ ดังเช่นสถานการณ์ไฟป่าในปัจจุบัน ซึ่งมักเกิดขึ้นซ้ำซากบริเวณพื้นที่เกิดอยู่เป็นประจำทุกๆ ปี ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ ดิน น้ำ ป่า ในระยะยาว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจการเกษตรกรรม การคมนาคมทางบกทางอากาศ คุณภาพชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ภาวะเรือนกระจกที่ทำให้อุณหภูมิของโลกร้อนขึ้น ไฟป่าจึงกลายเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคน สัตว์สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเป็นลูกโซ่ที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น หากไม่มีการตระหนักถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง

ในเขตพื้นที่ตำบลทาสบเส้า ยังพบปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่า เนื่องจากประชาชนในพื้นที่บางส่วนมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงจากอดีต มีการเคลื่อนย้ายเข้าสู่ตัวเมือง เข้าภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น จึงละเลยต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่าในพื้นที่อยู่อาศัยดั้งเดิมของตนเอง ขณะเดียวกัน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุกับกลุ่มประชากรรุ่นใหม่ มีความห่างเหินกันมากขึ้น ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีกิจกรรมด้านไฟป่าเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่า รวมทั้งมีการประสานงานระหว่างรัฐกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ได้รับผลประโยชน์จากป่าจะมากกว่าประชาชนที่ไม่ได้รับผลประโยชน์ใดๆ จากป่า^๑

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักการบริหารนิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยนำหลักธรรมมาใช้ในการ

^๑ ลีศักดิ์ ฤทธิเนติกุล, “การมีส่วนร่วมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านดอยปุย-ช่างเคี่ยน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จังหวัดเชียงใหม่”, รายงานการวิจัย, (ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา : เชียงใหม่, ๒๕๔๐), หน้า ๑๖๖.

รายงานสืบเนื่อง (Proceeding) จากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒ "พุทธธรรมกับการพัฒนาสังคมวัฒนธรรม"

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน วันอาทิตย์ที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๙

มีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักธรรมที่สอดคล้องกับงานวิจัย คือเลือกใช้ หลักอปริหานิยธรรม ๗ ประการ ซึ่งประกอบด้วย ๑) การประชุมเป็นนิตย ๒) การพร้อมเพรียงกันประชุม ๓) การไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ๔) การเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ๕) การให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี ๖) การส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ๗) การอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม^๒ เพราะหลักอปริหานิยธรรม ๗ ประการ จะทำให้ทราบว่าประชาชนมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมด้านไหนบ้าง รวมถึงมีปัจจัยใดที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมไฟฟ้า โดยเฉพาะระบบความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการควบคุมไฟฟ้าที่สืบเนื่องมาจากการถ่ายทอด เรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของประชาชน ในพื้นที่เขตตำบลทาสบเส้า และการปกป้องรักษาผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากป่า เพื่อใช้ตอบสนองต่อการดำรงชีพ

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปริหานิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปริหานิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

๒.๔ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปริหานิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

๓. ขอบเขตการวิจัย

๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหาที่จะศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปริหานิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ประกอบด้วยหลักอปริหานิยธรรม ๗ ประการ ได้แก่ ๑) การประชุมเป็นนิตย ๒) การพร้อมเพรียงกันประชุม ๓) การไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ๔) การเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ๕) การให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี ๖) การส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ๗) การอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม

๓.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และประสบการณ์แก้ปัญหาไฟฟาร่วมกับชุมชน ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอปริหานิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ซึ่งประกอบด้วย ๑) การประชุมเป็นนิตย ๒) การพร้อมเพรียงกันประชุม ๓) การไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติ ตามอำเภอใจ ๔) การเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ๕) การให้เกียรติ

^๒ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๒๘๙.

รายงานสืบเนื่อง (Proceeding) จากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒ "พุทธธรรมกับการพัฒนาสังคมวัฒนธรรม"

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน วันอาทิตย์ที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๙

และคุ้มครองสิทธิสตรี ๖) การส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ๗) การอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม

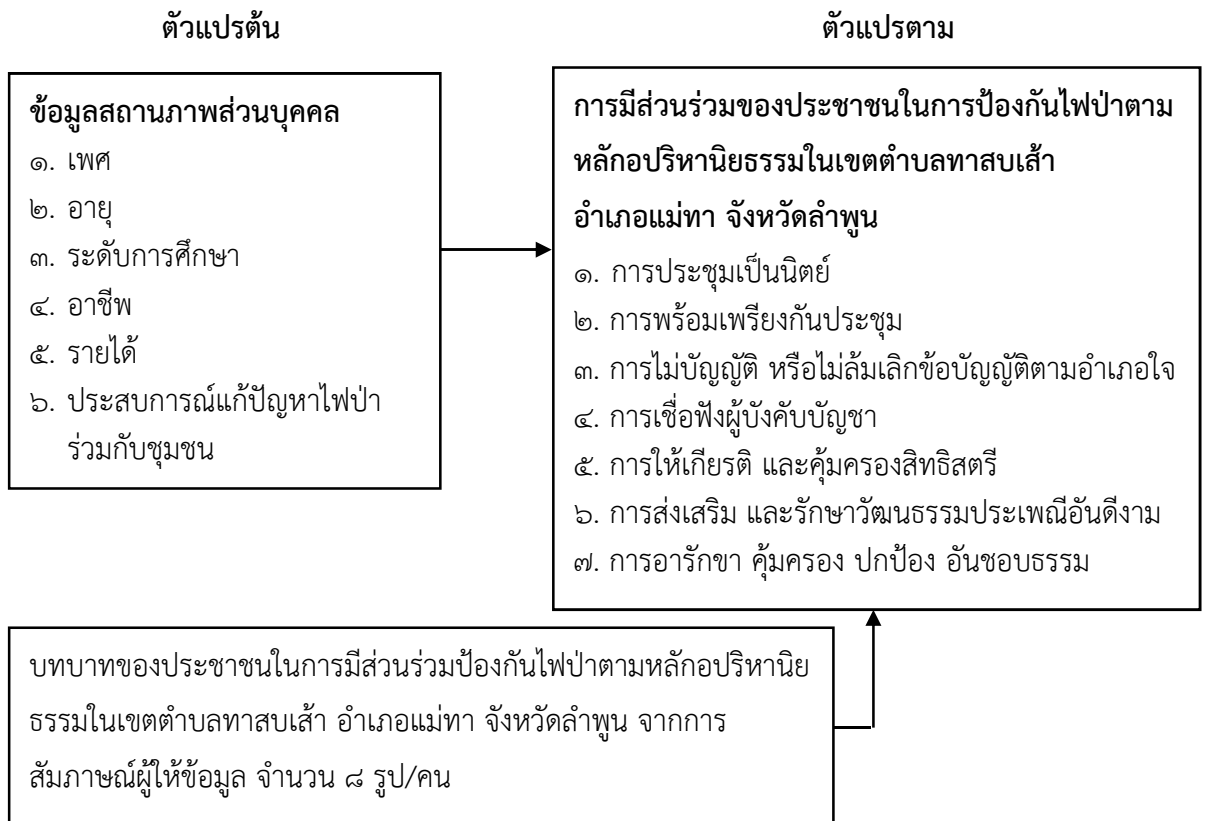
๓.๓ ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ประชาชนในตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน จำนวน ๑๐,๓๑๕ คน

๓.๔ ขอบเขตด้านสถานที่ ได้แก่ ๑๖ หมู่บ้านในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย หมู่ ๑ บ้านสบเส้า หมู่ ๔ บ้านหล่ายทา หมู่ ๒ บ้านแม่สะปัด หมู่ ๑๐ บ้านกอลุง หมู่ ๓ บ้านศาลาแม่ทา หมู่ ๑๑ บ้านทุ่งยาว หมู่ ๔ บ้านผาตั้ง หมู่ ๑๒ บ้านดอยแก้ว หมู่ ๕ บ้านจำตาเหิน หมู่ ๑๓ บ้านดง หมู่ ๖ บ้านร้องเรือ หมู่ ๑๔ บ้านสบแม่สะปัด หมู่ ๗ บ้านดอยสารภี หมู่ ๑๕ บ้านผาสุข หมู่ ๘ บ้านดอนชัย หมู่ ๑๖ บ้านหล่ายสาย

๔. สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และประสบการณ์แก้ปัญหาไฟป่า ร่วมกับชุมชนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่าตามหลักการบริหารนิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน

๕. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ ๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๖. วิธีดำเนินการวิจัย

๖.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแจงแบบสอบถามกับกลุ่มประชากรที่กำหนดไว้ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth interview)

๖.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑) ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน จำนวน ๑๐,๓๑๕ คน

๒) กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนในตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน จำนวน ๓๘๕ คน

๓) ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นสาระสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย พระสงฆ์ จำนวน ๑ รูป ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๗ คน

๖.๓ เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักการบริหารนิยธรรมในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งมีสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักการบริหารนิยธรรมในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน

๖.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของพื้นที่ตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำมาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักการบริหารนิยธรรมในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่า มีความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

๗. ผลการวิจัย

๗.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๗๔ มีอายุระหว่าง ๕๑ - ๖๐ ปี จำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๔๗ มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน ๑๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๓๑ มีอาชีพทำนา/ทำไร่/เลี้ยงสัตว์ จำนวน ๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑๗ มีรายได้ระหว่าง ๑,๐๐๑ - ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๙๒ และไม่เคยเข้าร่วมในประสบการณ์แก้ปัญหาไฟป่าร่วมกับชุมชน จำนวน ๒๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๕๒

๗.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักการบริหารนิยธรรมในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักการบริหารนิยธรรมในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ($\bar{x}$ = ๓.๑๔, S.D. = ๐.๕๖๕) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ = ๓.๒๖, S.D. = ๐.๗๗๐) รองลงมาคือ ด้านการอารักขาคุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = ๓.๒๔, S.D. = ๐.๖๙๙) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}$ = ๒.๘๘, S.D. = ๐.๕๙๒) ในด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ

๗.๓ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักการบริหารนิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการทดสอบสมมติฐานจำนวน ๖ สมมติฐาน มีสมมติฐานที่ ๔ และ ๕ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต้น คือ อาชีพ และรายได้ พบว่า ปฏิเสธสมมติฐาน ส่วนสมมติฐาน ที่ ๑, ๒, ๓ และ ๖ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต้น คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์แก้ปัญหาไฟป่าร่วมกับชุมชน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งยอมรับสมมติฐาน

๗.๔ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟป่าตามหลักการบริหารนิยธรรม ในเขตตำบลทาสบเส้า อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

๑) ด้านการประชุมเป็นนิตย พบว่า หน่วยงานองค์กรป้องกันไฟป่าควรลงพื้นที่สำรวจและเข้าถึงความต้องการของประชาชน ควรร่วมปรึกษา วางแผนจัดกระบวนการประชุมให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลโดยประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันไฟป่า

๒) ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม พบว่า ควรเป็นไปในแนวทางของการสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม และเข้าร่วมประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน

๓) ด้านการไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ พบว่า องค์กรป้องกันไฟป่า ไม่ควรบัญญัติกฎระเบียบ กฎเกณฑ์ หรือกติกาของสังคมตามความพอใจของตนเองหรือพรรคพวกของกลุ่มตน เพราะย่อมนำมาซึ่งความไม่ไว้วางใจต่อกัน

๔) ด้านการเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา พบว่า ประชาชนควรเชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ด้วยการยึดผลประโยชน์ที่จะเกิดกับสังคมส่วนรวม มากกว่าอคติของตนเอง

รายงานสืบเนื่อง (Proceeding) จากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒ "พุทธธรรมกับการพัฒนาสังคมวัฒนธรรม"
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน วันอาทิตย์ที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๙

๕) ด้านการให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี พบว่า ควรส่งเสริมให้ความรู้แก่สตรีได้รับทราบถึงสิทธิของตนเองที่พึงจะได้รับ และเปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ามามีบทบาทการบริหารกับองค์กรป้องกันไฟฟ้าในสัดส่วนที่เท่าเทียมกับผู้ชาย รวมถึงการจัดสรรประโยชน์จากป่าอย่างเท่าเทียมกัน

๖) ด้านการส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม พบว่า องค์กรป้องกันไฟฟ้าและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรมและการอบรมสัมมนาเพิ่มเติมความรู้ สร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นให้กับประชาชน

๗) ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม พบว่า ควรเริ่มส่งเสริมจากสถาบันครอบครัว เพราะสถาบันครอบครัวจัดว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการปลูกจิตสำนึกที่ดีให้แก่บุตรหลาน สามารถกลมเกลียว และซึมซับบทบาทต่างๆ ที่ผู้ปกครองแสดงออก

๘. ข้อเสนอแนะ

๘.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นโยบายภาครัฐควรส่งเสริมเพิ่มเติมองค์ความรู้ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันไฟฟ้าตามหลักอธิปไตย

๘.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ประชาชนในตำบลทาสบเส้า ควรมีความตื่นตัวในการปฏิบัติตามหลักอธิปไตยเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม

๘.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาในครั้งนี้ ได้ศึกษาเฉพาะหลักอธิปไตย ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมหลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน

บรรณานุกรม

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๘.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

ลีศึก ฤทธิเนติกุล. “การมีส่วนร่วมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านดอยปุย-ช่างเคี่ยน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จังหวัดเชียงใหม่”. รายงานการวิจัย. ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา : เชียงใหม่, ๒๕๔๐.